

UCHWAŁA NR XXXV/169/2018

Rady Gminy Leśna Podlaska

z dnia 22 lutego 2018 r.

w sprawie przyjęcia Aktualizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leśna Podlaska w latach 2017-2032

Na podstawie art. 7 ust. 1, pkt. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2017, poz. 1875 z późn.zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017, poz. 519 t.j.) Rada Gminy Leśna Podlaska uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Aktualizację Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leśna Podlaska na lata 2017-2032" w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Leśna Podlaska.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Ewa Kulińska

Załącznik do uchwały Nr XXXV/169/2018

Rady Gminy Leśna Podlaska

z dnia 22 lutego 2018 r.

**Aktualizacja programu usuwania azbestu
i wyrobów zawierających azbest
dla Gminy Leśna Podlaska
na lata 2017-2032**

Leśna Podlaska, 2018

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Informacje ogólne o azbestie i wyrobach zawierających azbest	4
2. Charakterystyka Gminy Leśna Podlaska.....	6
3. Cele i zadania programu.....	8
4. Harmonogram realizacji celów i zadań „Programu”	9
5. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Leśna Podlaska	10
6. Aspekty finansowe i źródła finansowania.....	12
7. Monitoring realizacji programu	14
8. Przepisy prawne dotyczące wyrobów azbestowych.....	15

Wstęp

Przedstawiona „Aktualizacja Program usuwania azbestu dla Gminy Leśna Podlaska na lata 2017-2032” zwanym dalej „Programem” ma na celu wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców gminy spowodowanych azbestem oraz likwidację oddziaływania azbestu na środowisko.

Program realizuje zapisy „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 marca 2010 r. zakładającego usunięcie wszystkich wyrobów zawierających azbest znajdujących się na terytorium Polski do 2032 r. Program nakłada na samorządy gminne przygotowanie własnych programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest oraz ich inwentaryzację. Organizowanie szkoleń lokalnych oraz usuwania wyrobów zawierających azbest jak również współpracę z lokalnymi mediami w celu rozpowszechniania informacji o wpływach azbestu na człowieka i środowisko.

Dokument „Aktualizacja program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leśna Podlaska” jest wynikiem realizacji zapisów „Programu gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2022”, „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032” oraz „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”.

W obowiązującej „Aktualizacji Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032”, przyjętej uchwałą nr XXIV/351/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 02 grudnia 2016 r. jako główne cele wskazano usunięcie (demontaż, rozbiórkę, pakowanie), transport i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest oraz minimalizację i likwidację emisji włókien azbestowych do powietrza na terenie województwa lubelskiego, eliminując szkodliwe oddziaływanie na zdrowie ludzi i na środowisko.

Azbest zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska”(Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 z późn.zm.) jest substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska, która powinna być eliminowana przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności.

1. Informacje ogólne o azbecie i wyrobach zawierających azbest

Wyroby zawierające azbest znalazły szerokie zastosowanie w budownictwie mieszkaniowym do pokrycia dachów, w przemyśle, do wykonywania rur wodociągowych i w innych dziedzinach.

Azbest jest nazwą handlową i odnosi się do sześciu minerałów włóknistych z grupy serpentynów (chryzotyl) i amfiboli (krokidolit, amosyt, termolit, aktynolit i antofilit). Minerale te źle przewodzą ciepło i są względnie odporne na działanie czynników chemicznych. Skład chemiczny chryzotyłu jest jednolity, natomiast skład chemiczny i właściwości fizyczne amfiboli są bardzo zróżnicowane.

Cechą charakterystyczną włókien azbestowych jest możliwość rozszczepiania się włókien na coraz mniejsze oraz to, że są niepalne. Właściwości te wykorzystywano m. in. do wyrobu, niepalnego papieru czy też wyrobów tekstylnych. Prawdziwy przełom w stosowaniu azbestu nastąpił w latach sześćdziesiątych ubiegłego stulecia. Wtedy to odkryto we Włoszech nowe złoża chryzotyłu i tremolitu. Początkowo zastosowanie azbestu ograniczało się do wyrobów niepalnej papy, zwłaszcza, gdy częstym zjawiskiem były pożary budynków. Azbest popularny stał się za sprawą silników parowych. Zaczęto go stosować jako różnego rodzaju izolacje kotłów, jak również odprowadzających parę rur, tutaj spore znaczenie miał przemysł stoczniowy. Duże znaczenie miało również stosowanie go jako surowca do produkcji wyrobów włókienniczych, przędzy, sznurów, szczeliw, klocków hamulcowych, tarcz sprzęgłowych itp. Szacuje się, że wyprodukowano w sumie około 5 tysięcy rodzajów produktów zawierających w swoim składzie azbest.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

- 1) klasa I - wyroby miękkie - słabo połączone produkty azbestowe charakteryzujące się bardzo wysokim ponad 60% udziałem azbestu, niskim udziałem substancji wiążącej oraz niską gęstością objętościową poniżej 1000 kg/m^3 do których należą: płyty azbestowe, maty, materiały izolujące i chroniące, tynki, papy, sznurki izolujące. Łatwo ulegają uszkodzeniom powodując duże emisje pyłu azbestowego.
- 2) klasa II - wyroby twarde - produkty cementowo-azbestowe charakteryzujące się niskim, poniżej 15% udziałem azbestu, wysokim udziałem substancji wiążącej oraz wysoką gęstością objętościową powyżej 1000 kg/m^3 do których należą: tablice, płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. przez cięcie czy proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

W Polsce nie występują złoża azbestu nadające się do górniczej eksploatacji. Wyroby azbestowe były produkowane z surowców importowanych z byłego Związku Radzieckiego, Kanady, Chin, Afryki, Wielkiej Brytanii i Australii. W latach 70 ubiegłego wieku sprowadzano do kraju ok. 100 tys. ton azbestu rocznie, który wykorzystywano przede wszystkim (ok. 85 %) do wyrobu materiałów budowlanych, pokryć dachowych oraz elewacji budynków. Szacuje się, że na dachach i fasadach

budynków oraz w obiektach przemysłowych zamontowanych jest blisko 1,350 mln. m² płyt azbestowych, z czego blisko 90 % stanowią dachowe płyty faliste, zwane popularnie eternitem. W 1980 r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Po kilkunastu latach (ok. 15) udział tych płyt w nowo powstających pokryciach dachowych, zmniejszył się o 30 %. Nadal znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe (ok. 600 tys. ton). Duża ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym (ok. 60 tys. ton).

Aktualnie azbest stosowany jest w produkcji wyrobów małogabarytowych takich jak: uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze (ok. 100 tys. ton). Aktualnie import azbestu do Polski jest niewielki (ok. 50 ton rocznie). Bardzo duża liczba wyrobów do produkcji, których używano azbestu została zastąpiona zamiennikami.

Przez wiele lat stosowanie azbestu, nie było uznane za szkodliwe. Dopiero lata osiemdziesiąte i dziewięćdziesiąte poprzedniego stulecia doprowadziły do uznania go jako substancji mającej wpływ na zdrowie człowieka. Produkty azbestowe, które są w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie dla człowieka jednak pojawia się wtedy kiedy następuje uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Najczęściej pojawia się ono podczas poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001r. Nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne z przypisanymi następującymi kodami klasyfikacyjnymi:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

Azbest znajduje się w wykazie substancji niebezpiecznych opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 2 września 2003 r. jako substancja o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji

zanieczyszczających ziemię. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry i stosunek długości do średnicy, mniejszy niż 3 : 1. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalone. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłonniaki opłucnej i raka płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

2. Charakterystyka Gminy Leśna Podlaska

Gmina Leśna Podlaska położona jest w północnej części powiatu bialskiego w województwie lubelskim. Zajmuje obszar 97,69 km² i graniczy z gminami: Biała Podlaska, Janów Podlaski i Konstantynów oraz z województwem mazowieckim poprzez granicę z gminą Stara Kornica i Huszlew.

Siedzibą gminy jest Leśna Podlaska oddalona o ok. 15 km od miasta Biała Podlaska. Średnia liczebność gospodarstwa domowego wynosi 3,4 osoby. W skład gminy wchodzi 18 miejscowości i 17 sołectw o łącznej liczbie mieszkańców 4332 mieszkańców (stan na 31.10.2017 r.).

Tabela 1. Liczba mieszkańców w podziale na miejscowości

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Nowa Bordziłówka	181
Stara Bordziłówka	316
Bukowice	118
Bukowice-Kolonia	193
Droblin	356
Jagodnica	86
Klukowszczyzna	63
Leśna Podlaska	944
Ludwinów	129
Mariampol	55
Nosów	351
Nosów-Kolonia	81
Ossówka	264
Ossówka-Kolonia	148
Witulín	372
Witulín-Kolonia	220
Worgule	329
Zaberbecze	126
Razem:	4332

Według podziału fizycznogeograficznego Polski gmina Leśna Podlaska położona jest w pasie nizin środkowopolskich, w makroregionie Nizina Południowopodlaska i w mezoregionie Równina Łukowska. Teren gminy to obszar mało urozmaicony, w przeważającej części równinny, ze słabo rozwiniętą siecią dolinną. Wysokości skrajne wynoszą 168,8 (Nosów i Droblin Podłużny) oraz 142,7 (Witulim- przy wypływie Klukówki z gminy) m n.p.m. Warunki naturalne, w tym gleby i klimat sprzyjają rolnictwu i leśnictwu. Na terenie gminy znajdują się cenne przyrodniczo obszary: Rezerwat „Chmielinne”, uroczysko „Kołowierz”, „Krówka” i „Zadworne”.

Sieć hydrofoniczna gminy jest słabo rozwinięta. Wody płynące zajmują powierzchnię 19ha i w całości leżą w dorzeczu Bugu. Przeważająca część gminy odwadniana jest przez rzekę Klukówkę, lewobrzeżny dopływ Krzny, jedynie niewielki północno-wschodni fragment drenowany jest przez Czyżówkę.

Teren gminy należy do Bialsko-Łukowskiej dziedziny klimatycznej. Należy do najchłodniejszych obszarów województwa lubelskiego. Na teren gminy docierają wpływy ostrego klimatu kontynentalnego, co wyraża się dużą rozpiętością skrajnych temperatur i niezbyt wysoką sumą opadów. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 7,2° C.

Najbogatszymi zbiorowiskami roślinności są lasy, które zajmują 1497 ha, co stanowi 15,3% ogólnej powierzchni gminy.

Gleby na terenie gminy Leśna Podlaska pozostają w ścisłej korelacji z budową litologiczną podłoża oraz formami roślinnymi. Gmina zajmują ogólnie powierzchnię 9769 ha, w tym użytki rolne zajmujące 7688 ha, co stanowi 78,7% powierzchni gminy. Najbardziej żyzne grunty orne na terenie gminy to gleby zaliczone do 4, 5 i 8 kompleksu.

Gmina Leśna Podlaska jest gminą rolniczą. Gospodarstwa rolne nastawione są głównie na produkcję roślinną. Struktura gruntów przedstawia się następująco: grunty orne 5955 ha, lasy 1476 ha, sady 81 ha, łąki i pastwiska 1604 ha, nieużytki 200 ha i pozostałe w tym drogi 453 ha. Główne kierunki upraw w gminie to zboża, rośliny pastewne, sady, użytki zielone, rzepak i warzywa. Produkcja zwierzęca obejmuje chów trzody chlewnej i bydła. Średnie gospodarstwo w gminie ma powierzchnię 7,68 ha. W gminie jest 725 gospodarstw o powierzchni powyżej 1 ha i zajmują 80,6% powierzchni użytków rolnych.

Zasoby mieszkaniowe to większości mieszkania indywidualne. Według danych z 2010. roku, na obszarze gminy ogół zasobów mieszkaniowych wynosił 1250 mieszkań. W przeliczeniu na 1 osobę przypadło 25m², a na jedno mieszkanie 87 m².

3. Cele i zadania programu

Nadrzędnym długoterminowym celem „Aktualizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Leśna Podlaska na lata 2017-2032”, jest:

1. Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
2. Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu oraz szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko

Szczegółowe cele programu:

1. zorganizowanie, wdrożenie i sukcesywne udoskonalanie lokalnego systemu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
2. oczyszczenie terenu gminy z azbestu oraz unieszkodliwienie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest;
3. spowodowanie likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie w określonym czasie do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
4. stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
5. realizacja działań edukacyjno-informacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz szkolenia pracowników administracji;
6. podniesienie świadomości mieszkańców Gminy odnośnie zagrożeń powodowanych przez wyroby zawierające azbest;
7. monitoring realizacji „Programu” w postaci prowadzenia ewidencji rodzaju i ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest.

„Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” zakłada oczyszczenie do 2032 r. terytorium Polski z azbestu i usunięcie wyrobów zawierających azbest. Nakłada on na gminy następujące zadania:

- a) uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami;
- b) współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem;
- c) przygotowanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu;
- d) przygotowanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań programu.

Zadania programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leśna Podlaska na lata 2017 – 2032:

1. oszacowane ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie gminy;
2. określenie harmonogramu zadań oraz oszacowanie kosztów likwidacji wyrobów azbestowych;
3. usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leśna Podlaska;
4. eliminacja wyrobów zawierających azbest składowanych w gospodarstwach domowych;
5. eliminacja możliwości powstawania dzikich wysypisk z odpadami zawierającymi azbest;
6. podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację „Programu”;
7. pomoc w poszukiwaniu źródeł finansowania osobom fizycznym i przedsiębiorcom na wymianę pokryć dachowych i elewacji z azbestu;
8. mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest, poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej;
9. zapoznanie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wynikającymi z nich procedurami dotyczącymi postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;
10. edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu i obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania;
11. bieżący monitoring realizacji „Programu” i okresowe raportowanie jego realizacji władzom samorządowym oraz mieszkańcom.

4. Harmonogram realizacji celów i zadań „Programu”

Harmonogram realizacji „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Leśna Podlaska” został podzielony na 2 etapy na podstawie harmonogramów przewidzianych w dokumentach krajowych, wojewódzkich i powiatowych w celu ułatwienia procesu monitorowania i raportowania:

I etap – lata 2017-2024,

II etap – lata 2025-2032,

Realizację zadań w poszczególnych obszarach w podziale na wyodrębnione etapy przedstawiono w tabeli nr 8. Przyjęto, iż perspektywa średnioterminowa to lata 2017-2024, a horyzont długoterminowy stanowią lata 2025-2032.

Tabela 2 Harmonogram realizacji „Programu”

Lp.	Okres	Zadania
1	2017-2024	1. Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i opracowanie bazy wyrobów zawierających azbest 2. Aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych 3. Akcje informacyjno-edukacyjne wśród mieszkańców 4. Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 50% wyrobów azbestowych 5. Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych 6. Aktualizacja „Programu”
2	2025-2032	1. Aktualizacja bazy danych o wyrobach azbestowych 2. Bezpieczne usunięcie i unieszkodliwienie ok. 50% wyrobów azbestowych 3. Monitorowanie procesu usuwania wyrobów azbestowych 4. Aktualizacja „Programu”

Szczegółowy harmonogram zakłada usunięcie w I i II etapie ok. 50% pokryć eternitowych. Zakłada się też że wszystkie odpady azbestowe składowane na posesjach zostaną usunięte w I etapie.

5. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Leśna Podlaska

Całkowita ilość płyt azbestowo-cementowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Leśna Podlaska stanowiących pokrycia dachów wynosi 306.995 m². Powierzchnia pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych została przeliczona z [m²] na [Mg] przy założeniu, że średnia masa 1 m² płyt azbestowo-cementowych wynosi 0,011 Mg.

Tabela 3 Zinwentaryzowana ilość płyt azbestowo-cementowych stanowiących pokrycia dachowe budynków na terenie Gminy Leśna Podlaska

Lp.	Typ płyt	Powierzchnia [m ²]	Masa [Mg]
1	płyty azbestowo-cementowe płaskie	8 365	92
2	płyty azbestowo-cementowe faliste	298 630	3 285
	Razem	306 995	3 377

Łącznie zinwentaryzowano 1.502 obiekty z wyrobami azbestowymi. Liczbę obiektów w poszczególnych miejscowościach gminy przedstawiono w tabeli nr 2. Szczegółowe zestawienie obiektów, w których zinwentaryzowane zostały płyty azbestowo-cementowe zostało zamieszczone w załączniku nr 5.

Tabela 4 Liczba zinwentaryzowanych budynków z pokryciem azbestowym na terenie Gminy Leśna Podlaska

Lp.	Miejscowość	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]	Masa [Mg]
1	Bukowice	65	14 859	163
2	Bukowice Kolonia	110	23 763	261
3	Droblin	123	26 034	286
4	Jagodnica	36	6 057	67
5	Klukowszczyzna	32	8 563	94
6	Leśna Podlaska	143	23 794	262
7	Ludwinów	46	9 548	105
8	Mariampol	33	5 189	57
9	Nosów	123	25 289	278
10	Nosów Kolonia	67	13 534	149
11	Nowa Bordziłówka	84	13 099	144
12	Ossówka	147	32 654	359
13	Stara Bordziłówka	93	16 901	186
14	Witulín	155	33 695	371
15	Witulín Kolonia	124	26 818	295
16	Worgule	89	20 240	223
17	Zaberbecze	32	6 958	77
Suma końcowa		1 502	306 995	3 377

Najwięcej obiektów z pokryciem dachowym wykonanym z płyt azbestowo-cementowych znajduje się w miejscowościach: Witulin, Ossówka i Leśna Podlaska. Stanowią one prawie 30% łącznej liczby zinwentaryzowanych obiektów na terenie Gminy Leśna Podlaska. Najmniej obiektów z pokryciem azbestowym znajduje się w miejscowościach: Klukowszczyzna, Zaberbecze oraz Mariampol. Stanowią one około 6,5% zinwentaryzowanych budynków.

Tabela 5 Wyniki inwentaryzacji w podziale na typ własności

Lp.	Typ własności	Liczba obiektów	Powierzchnia [m ²]
1	Własność prywatna	1 483	303 180
2	Własność firm	4	1 826
3	Własność Gminy Leśna Podlaska	14	1 067
4	Własność Powiatu Białskiego	1	922
Razem		1 502	306 995

6. Aspekty finansowe i źródła finansowania

Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy pociąga za sobą szereg kosztów. Demontaż, transport na składowisko i utylizacja to główne koszty usuwania pokryć dachowych wykonanych z eternitu. Koszty organizacyjne takie jak: koszt inwentaryzacji, oceny stanu wyrobów z azbestem, realizacji „Programu”, informowania ludności o zagrożeniach, współpraca z mediami itp., są niewielkie. Stanowią one zaledwie 0,01% wszystkich kosztów związanych z utylizacją wyrobów z azbestem. Dlatego w dalszych obliczeniach koszty te pominięto.

Głównym kosztem utylizacji eternitu jest demontaż i wywóz na składowisko. Na koszt wpływają :

- a) **demontaż** eternitu wraz z zapakowaniem na palety+ folia;
- b) **transport** na składowisko odpadów azbestowych;
- c) **utylizacja**- w tym opłata za składowanie.

Prace z azbestem mogą wykonać tylko specjalistyczne firmy posiadające odpowiednie uprawnienia oraz zezwolenie na demontaż i transport wyrobów z azbestem na terenie danego powiatu.

W celu usunięcia wyrobów zawierających azbest z terenu Gmina Leśna Podlaska można przyjąć jeden z poniższych wariantów:

1. Właściciele nieruchomości pokrytych płytami azbestowo-cementowymi na własny koszt dokonują demontażu oraz utylizacji płyt azbestowych przez firmę zajmującą się demontażem z zachowaniem przepisów dotyczących substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.
2. Demontaż płyt azbestowych przy udziale, pozyskanych przez Gminę na ten cel, środków zewnętrznych.

Przy zastosowaniu wariantu nr 2 do dofinansowania kwalifikują się koszty związane z realizacją zadań polegających na:

1. usunięciu wyrobów zawierających azbest, poprzez likwidację pokryć dachowych zawierających azbest poprzez dofinansowanie kosztów demontażu, odbioru (załadunku, transportu, rozładunku) i unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest
2. usunięciu odpadów zawierających azbest zgromadzonych na działkach gruntowych przed wejściem w życie przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest Dz. U. Nr 71, poz. 649 oraz z 2010 Nr 162 poz. 1089), lub usunięciu odpadów zawierających azbest porzuconych na tzw. „dzikich wysypiskach” pochodzących z demontażu pokryć dachowych z obiektów użyteczności publicznej, budynków mieszkalnych i gospodarczych, poprzez dofinansowanie kosztów odbioru (załadunku, transportu, rozładunku) i unieszkodliwieniu odpadów zawierających azbest.

Do dofinansowania nie kwalifikują się koszty związane z zakupem i wykonaniem nowego pokrycia dachowego.

Właściciel nieruchomości bądź posesji zainteresowany usunięciem azbestu składa do Urzędu Gminy Leśna Podlaska wniosok o dofinansowanie utylizacji wyrobów zawierających azbest. Nad prawidłowym przebiegiem Projektu będzie sprawował pieczę Gminny Koordynator Projektu powołany przez Wójta Gminy.

W przypadku uzyskania przez samorząd dofinansowania ze środków zewnętrznych firma zewnętrzna posiadająca uprawnienia do demontażu płyt azbestowych, na podstawie oświadczenia właściciela nieruchomości o zdjęciu płyt azbestowych zgodnie z obowiązującymi przepisami –dokonuje demontażu, transportu i utylizacji płyt azbestowych. Oświadczenie o którym mowa wyżej, jest podstawą do ubiegania się o pomoc od Gminy lub instytucji zajmującej się dofinansowaniem procesu usuwania azbestu. Zdjęte pokrycia dachowe zostaną przetransportowane na składowiska odpadów na koszt beneficjenta pomocy finansowej w procesie usuwania azbestu.

Wykaz potencjalnych źródeł dofinansowania przedsięwzięć w zakresie usuwania azbestu i produktów zawierających azbest:

1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020
2. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
4. Fundusz Spójności
5. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
6. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie
7. Fundacja EkoFundusz
8. Szwajcarsko-Polski Program Współpracy
9. Bank Ochrony Środowiska
10. Linia KfW5
11. Bank Gospodarki Żywnościowej.

W województwie lubelskim odpady azbestowe składowane są na naziemnych składowisk już funkcjonujących: Poniatowa Wieś, Kraśnik (Piaski, Zarzecze) i Srebrzyszcze. Wykaz wszystkich składowisk znajdujących się na terenie Polski udostępniony jest na stronie internetowej: www.bazaazbestowa.pl.

W celu oszacowania kosztów usunięcia wyrobów azbestowych z dachów budynków przyjęto, że koszt demontażu 1 m² płyt azbestowych wynosi 10 zł, a koszt transportu i unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest na uprawnionym składowisku wynosi

220 zł za tonę. W szacunkach nie uwzględniono inflacji. Koszt został wyliczony na podstawie informacji z listy firm usuwających azbest z posesji na terenie lubelskiego.

Tabela 6 Koszty demontażu, transportu i składowania odpadów azbestowych na uprawionych składowisku

Lata	Koszt demontażu płyt azbestowych	Koszt transportu i unieszkodliwienia	Razem
2017-2024	1 534 975 zł	372 697 zł	1 907 672 zł
2025-2032	1 534 975 zł	371 470 zł	1 906 445 zł
Razem	3 069 950 zł	744 167 zł	3 814 117 zł

7. Monitoring realizacji programu

Zadania zawarte w Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski powodują konieczność koordynacji wszystkich jednostek i instytucji przedmiotowo odpowiedzialnych za ich realizację. Dlatego też zadania będą realizowane na trzech poziomach:

1. Centralnym – Rada Ministrów, minister właściwy do spraw gospodarki i w strukturze ministerstwa Główny Koordynator KPUA,
2. Wojewódzkim – wojewoda, samorząd województwa,
3. Lokalnym – samorząd powiatowy, samorząd gminny.

Ocena wdrażania „Programu” powinna być wykonywana przy uwzględnieniu zaproponowanych w tabeli nr 7 wskaźników monitorowania.

Tabela 7 Wskaźniki oceny wdrażania „Programu”

Lp.	Wskaźniki oceny	jednostka
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Gminy	Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	zł/rok
4	Liczba „dzikich wysypisk” z odpadami zawierającymi azbest	szt.

Lista wskaźników oceny nie jest zamknięta i może ulec rozszerzeniu. Wartość wskaźników w roku bazowym została przedstawiona w tabeli nr 8.

Tabela 8 Wartość wskaźników w roku bazowym

Lp.	Wskaźniki oceny	wielkość wskaźnika
1	Ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km ² powierzchni Gminy	35 Mg/km ²
2	Ilość unieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest	211 Mg/rok
3	Nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest	254.274 zł/rok

Lp.	Wskaźniki oceny	wielkość wskaźnika
4	Liczba „dzikich wysypisk” z odpadami zawierającymi azbest	0 szt.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji „Programu”, począwszy od 35 Mg/km² w 2017 r.

8. Przepisy prawne dotyczące wyrobów azbestowych

Regulacje prawne dotyczące m.in. usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do momentu zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, zamieszczone zostały w aktach prawnych.

USTAWY:

1. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. -Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2008r. Nr 25, poz. 150)
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz.U. z 2001r. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2001r Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.)

ROZPORZĄDZENIA:

1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji (Dz.U. z 2004r. Nr 183, poz. 1896)
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004r. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.)
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz.U. z 2005r. Nr 13, poz. 109)
4. Rozporządzenie Ministra Pracy Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. z 2002r. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.)

5. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz.U. z 2002r. Nr 191, poz. 1595)
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004r. Nr 71, poz. 649)
7. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów(Dz.U. z 2005r. Nr 216, poz. 1824)
8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2001r. Nr 112, poz. 1206)
9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. z 2002r. Nr 122, poz. 1055)
10. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2009r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz.U. z 2002r. Nr 220, poz. 1858)
11. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz.U. z 2003r. Nr 61, poz. 549)
12. Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2007r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957r. (Dz.U. z 2007r. Nr 99, poz. 1667)
13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz.U. z 2002r. Nr 108, poz. 953, z późn. zm.)
14. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz.U. z 2002r. Nr 236, poz. 1986)
15. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz.U. z 2003r. Nr 120, poz. 1126)

INNE DOKUMENTY:

1. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 przyjęty w dniu 14 lipca 2009 r. przez Radę Ministrów. Program zastępuje dotychczasowy Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski.
2. Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2012-2032 przyjęty w dniu 28 listopada 2011 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego.
3. aktualizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego na lata 2016-2032 przyjęty w dniu 2 grudnia 2016 r. przez Sejmik Województwa Lubelskiego.
1. Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Leśna Podlaska na lata 2012-2032 przyjęty w dniu 29 listopada 2012 r. przez Radę Gminy Leśna Podlaska.

Od roku 1997 na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów zawierających azbest. Zakaz ten wprowadzają i regulują powyższe akty prawne. Uzupełnieniem tych aktów jest „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” wprowadzony przez Radę Ministrów dnia 14 lipca 2009r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty i województwa.

Polskie prawo określa obowiązki organów administracji, właścicieli, zarządców i użytkowników nieruchomości oraz wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Obowiązki te zostały przedstawione poniżej.

Obowiązki gminy i powiatu:

- 1) opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest);
- 2) gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania;
- 3) przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu;
- 4) zatwierdzanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest);
- 5) udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu);
- 6) przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań zawartych w „Programie”;

- 7) współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytutami naukowymi oraz mediami.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- 1) kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest;
- 2) sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu i dokumentacji miejsca zawierającego azbest;
- 3) usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia;
- 4) sporządzenie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest;
- 5) przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- 6) sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury;
- 7) sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych nie będących przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o :
 - a. wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
 - b. wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone,

zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- 1) uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów);
- 2) przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest;

- 3) opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności: identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium;
 - a. informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
 - b. zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
 - c. ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza;
 - d. posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu.
 - e. zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- 4) zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest;

złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.